Poštnina plačana

Leto XXVII. Štev. 42. Lendava, 20. okt 25 25 Cena 1 Din.

Vsaka, tudi najmanjša molitev, prinaša korist, tudi najmanjša žrtev v blagor poganskih duš ni zaman, vsak dinar, darovan za misijone, rodi stoteren in tisočeren sad.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina: na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din, za inozemstvo 72 Din, z Marijinim L. 100 Din, za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

„Pojdite in učite vse narode..."

Nad Evropo divja neizprosna vojna. O tem na dolgo in široko piše vse svetovno časopisje. Nekdo je celo spisal debelo knjigo o zatonu zapada. Brez dvoma je Evropa, sodeč po nezmanjšanih vojnih grozovitostih, na pragu svojega zatona. S to evropsko vojno se bodo okoristili drugi neevropski narodi. To mišljenje je že prodrlo tudi v glave vodilnih evropskih politikov. In vendar ničesar ne kaže, da bi se Evropa zavedla, kam drvi. Po enoletnem boju in strahotnem razdejanju se je še bolj razpasla strast in želja po maščevanju in popolnem uničenju nasprotnikov. Tako da stojimo pred začetkom žaloigre, kakršne ne pomni svetovna zgodovina.

Današnja vojna je zavzela pravi svetovni obseg. Na vsak način nam kaže nedavna trozveza med velesilami velik obrat v sedanji vojni in dokazuje obenem, da stoji Evropa na zelo trhlih nogah. Iz tega je razvidno dovolj, da izvenevropske celine zavzemajo čedalje bolj važno mesto v usodnem razvoju zgodovine, ki bo najbrž Evropo v doglednem času strmoglavila s prestola prve in vodilne celine sveta...

Zato papež neprestano opominja takozvano kulturno Evropo, naj se vendar spomni svojega poslanstva in si ne izkopava sama sebi grob. Toda rjovenje topov je močnejše. Zato katoliška Cerkev razvija *vedno večjo misijonsko delavnost* in nič je ne bo presenetilo, če bodo pri graditvi nove in boljše kulture nadomestile Evropo druge celine, n. pr. Amerika in Azija. Tisti Kristusov evangelij, ki ga je krščanska Evropa v javnem življenju brezobzirno zavrgla, si med pogane utira pot. Če bi v polni meri živeli in poslušali nauke Cerkve, gorja sedanje vojne ne bi čutili. Ni samo to pretresljivo spoznanje Francozov, ampak tudi za nas vse je prišel čas pokore, da se poglobimo vase in notranje prenovimo.

Znano nam je, da je ugled Evropejcev v Ameriki, Aziji in Afriki zelo padel in že tudi s tem je dana nevarnost, da Evropa zgubi svojo vlogo kot nositeljica krščanske omike na svetu. Zato je upravičeno upanje katoliške Cerkve za obnovo sveta, ki ga stavlja na Ameriko in pa velike azijske narode.

Cerkev se je vedno rada odzvala Kristusovi želji in zapovedi „Pojdite in učite vse narode.." in je v vseh časih na vse kraje in vsem narodom pošljala duhovnike-misijonarje, da širijo Kristusovo blagovest in razpršijo temino poganstva.

Znano je, da je v sami Kitajski več kot 300 milijonov ljudi, ki niso nikdar ničesar slišali o duhovniku, kaj šele da bi ga videli, še manj da bi iz njegovih ust slišali besede Kristusove blagovesti. In vendar imajo tudi ti narodi neumrjočo dušo, za katere je Kristus prelil svojo kri.

Kadar izbruhne vojna, vsi vojaki hite na fronto, da s svojim življenjem branijo domovino pred sovražnikom. Tudi oni, ki so doma, sodelujejo pri obrambi s tem, da pripravijo živež in če treba, nadomestijo tudi padle vojake. Vsak državljan sodeluje torej v obrambi po svojih močeh in sposobnostih, sicer domovina propade.

Vojskujoča Cerkev je tudi v borbi zoper temo, poganstvo, brezboštvo in zablode. V to borbo neprestano pošlja Cerkev svoje vojake duhovnike-misijonarje Ne da jim Cerkev v roke bojnega orožja, ampak jim da v roke evangelij, da z s toplino tega evangelija osvajajo duše in srca poganov in nevernikov za božje kraljestvo.

Tudi naša Slov. Krajina, ki tvori neznaten košček vesoljne zemlje, je častno zastopana po duhovnikih-misijonarjih. Pravijo, da sami premoremo več misijonarjev in misijonskih sester, kakor vsa Jugoslavija. Raztepeni so po vseh delih sveta: na Kitajskem, na Japonskem, v Indiji, Afriki, Braziliji, Argentini, itd. Iz naših družin so izšli, v naših vaseh so zrasli pa so pustili vse in šli osvajat duše za Boga. Ni jih morda gnala radovedna znatiželjnost po pustolovščinah in doživetjih, ampak pravi klic božji, ki mora biti posebno še v teh nevarnih časih trden.

Zato tudi mi, ki smo ostali doma in hočemo biti živi udje vojskujoče se Cerkve in nam je zelo na tem, da Cerkev v borbi za rešitev duš ne ostane poražena in se toliko duš, odkupljenih s Kristusovo Krvjo, ne pogubi in propade za večno, moramo Cerkev v tej borbi podpirati po svojih močeh in po svojih sposobnostih. „Gorje nam", pravi sveti oče, „če ne izkoristimo današnje dobe, če se zaradi naše malomarnosti in škrtlavosti izgubi ena sama duša."

Zamenjava mark.

Mi smo v glasili „Rafaelove družbe za varstvo izseljencev Slovenske Krajine", v „Novinah" večkrat objavili, da je ministerstvo socialne politike rešilo, da se marke morajo po 14 Din 30 par zmeniti. To vgodnost sem podpisani izproso z posebnim pismom, punim ponizne prošnje za naše delavce od g. ministra Budisavljeviča, ki so me poslühnoli. Njihovo pismo so „Novine" tüdi objavile. Večkrat smo opominali tiste delavce, ki so marke pri našoj družbi prijavili, naj počakajo z izmenjavov, ka jih kakši kšeftarje ne vkanijo. Pa neso bogali. Vnogi so se dali nagučati od mastnih reči nepoznanih agentov i so svoje marke te zdavali po 4, 5, največ po 7 Din. Neštete jezere so s tem zgübili. Vüpanja v svoje domače lüdi neso meli, zato so pa vredno gorplačali. Tak se je godilo tüdi pri agrarnoj zemli. Neštetokrat se njim je povedalo, da neso dužni küpiti po dragoj ceni agrarne zemle, dokeč ne pride stalni agrarni zakoni. Zobstom se njim je razlagao zakon od fakultativnoga, to je dovoljenoga i ne obveznoga odküpa. Nikaj ne pomagalo. Skočili so v odküp i plačali tri do štiri pa še večkrat več za tisto zemlo, štero bi po stalnom agrarnom zakoni tri, štiri pa še večkrat falej dobili. Hvala Bogi, da je večina interesentov čakala na stalni agrarni zakon, a mašetarje so pa vnoge li zapelali, ki zdaj bridko objokavajo svojo prenaglenost.

Ravnotak se je zgodilo zdaj pri markaj. Ki so se prenaglili, si zdaj v kečko segajo i se burkajo, ka so teliko kvarni. V soboto, 12. okt. so se marke zmenjavale po 14 Din 30 par. Družba, določena za izmenjavo je bila tak ljubezniva, da je na mojo prošnjo vsakomi poslala pismeni poziv, naj pride marke zmenjavat, ki je te prijavo pri Rafaelovoj družbi. I prišli so, ki prle neso je tá zafrčkali. Najdražje so je po 7 Din. vnogi tá zdavali *„ka prej, ká bi tej pri Rafaell káj napravili"* i so več kak polovico svojih težko zaslüženih penez nepoznanim agentom privoščili. Ki je meo samo deset srebrnih mark, je dobo v Črensovcih za nje 143 Din., ki je pa prle meno za 7 Din., pa samo 70 Din. Ki je meo 100 mârk, je kvaren 730 Din. I tak dale.

Že svetniški škof Slomšek so zapisali, da je v slovenskom narodi tá velika napaka, da nepoznanim tüjincom bole verje, kak svojim poznanim domačim poštenjakom. I zrok v kom leži? Zrok leži pri velikom deli našega naroda v prvoj vrsti v nestalnom značaji, šteri se gible zdaj na desno, zdaj na levo, kak mehka trstika v močvari. Drügi zrok, ki pa tüdi z prvoga izvira, leži v tom, ka si narod ne naroči i ne čte domačih krščanskih „Novin". *Lejko bi té angeo vrejüvao i pisao same angelske reči, vendar bi raj segali po tüjih, celo odkrito ali prikrito protikrščanskij listaj, kak po domačem, ki njim je bio i njim je vse.* Mili se njim za zlat dati 24 Din., za blato pa dragevole zamečejo velke svote. Mililo se njim za Novine dati 24 Din., ne se njim pa mililo nepoznanomi agenti, mogoče prve vrste faloti, tá dati 73 Din. pri izmenjavi samo desetih srebrnih mark.

Ne prikrivajmo te falinge ne vsega, — Bog ne daj žaliti večlno našega dobroga, značajnoga naroda, nego velikoga dela našega naroda. Veliki deo ešče verige nosi na svojem srci, štere njemi ga ne püstijo odpreti te, gda bi mogo plemenito, pošteno, požrtvüvalno misliti i delati sküpnosti na hasek.

Pa vüpajmo se, da te falinge bodo vsikdar rečiše pri našem dobrom lüdstvi, dokeč se ščista ne zlučijo doli ž njegove düše.

Bog daj, da se to kemprle zgodi.

Klekl Jožef,
predsednik Rafaelove družbe za Slovensko Krajino.

Politične vesti

Vojna na zahodu. V preteklem tednu so bili zračni napadi mnogo večji in hujši. Zdi se, da se Angleži trdno držijo svojega načela: rajši vidimo London v razvalinah in pepelu, kakor da bi ga predali sovražniku v roke. Ne samo izredno velika stvarna škoda, ki jo povzročijo eksplozije in pa požari, ampak tudi smrtne žrtve med ljudmi gredo v tisoče in tisoče. — Zlasti v Berlinu je napravil velik angleški letalski napad, ki je trajal po več ur, veliko škodo. Nemški tisk obklada angleško zračno orožje z očitki, da poleg železnic in vojaških poslopij bombardirajo tudi bolnice in sicer tako, da jih dobro zadenejo in grozi z ostrim maščevanjem.

Vojna na Sredozemskem morju. Trenutno vlada na Sredozemskem morju mir. Le tu pa tam se angleške in italijanske ladje obmetavajo s topovskimi streli.

V Romunijo so dospele nemške čete. Kakšno nalogo imajo, še ni popolnoma jasno. Nemci trdijo, da bodo preobrazili romunsko vojaško organizacijo, del vojske pa bo zasedel romunske petrolejske vrelce, češ da jih Angleži hočejo popolnoma razdejati.

Vojna na zahodu. Položaj med Japonsko in Anglijo, oziroma med Japonsko in Združenimi ameriškimi državami je od dne do dne vedno slabši. Pravijo, da v bližnji bodočnosti smemo pričakovati vstop Amerike v vojno. Mi se pridružujemo mnenju, da Amerika tega koraka še ne bo lahko in hitro napravila iz enostavnega vzroka, ker še za pravo vojno daleč ni opremljena in oborožena.

Irska pripravljena braniti svojo nevtralnost. Irski ministerski predsednik De Valera je pred nekaj dnevi imel v Korku govor, v katerem je izjavil, da je irska armada danes sedemkrat močnejša, kakor je bila pred začetkom vojne in da se je razen tega še javilo k obrambnim krajevnim oddelkom, 200.000 ljudi, ki so prisegli braniti irsko nevtralnost. Irska si bo prizadevala na vse načine, da se bo čimpreje oborožila brez ozira na to, odkod bo dobila potrebno orožje.

Med Madjarsko in Romunijo je prišlo do velikega nasprotja, ker obe državi druga drugo obtožujeta grozodejstev, ki jih izvajata nad narodnimi manjšinami. Romuni so izročili spomenico budimpeštanski vladi, kjer poudarjajo, da so Madjari začeli v krajih, ki so jih morali Romuni odstopiti Madjarom, borbo proti ondotnemu romunskemu prebivalstvu. Madjari so začeli z Romuni postopati nečloveško in jih celo v večjih množinah pobijati. Madjarske oblasti postopajo z Romuni kot z brezpravnimi ljudmi. Obenem pa ta spomenica opominja, da romunska vlada ni dopustila preganjanja onih Madjarov na svojem ozemlju, ki so izrazili željo, da bi se radi preselili na Madjarsko. Zato je romunska vlada prisiljena prositi nemško in italijansko vlado, naj posredujeta rešitev tega spora.

V zvezi s prihodom nemških čet v Romunijo je rumunska vlada dala petrolejskim podjetjem navodila, po kterih smejo v Grčijo in Turčijo pošilati le toliko petroleja, kolikor so ga pošiljali v mirni dobi.

Predsednik kitajske vlade Vančivej, ki je bil predsednik kitajske vlade na ozemlju, ki so ga zasedle japonske čete, je bil na svojem stanovanju ubit. Umor je izzval veliko vznemirjenje. Istega dne je bil umorjen tudi župan Šanghaja.

Angleži odhajajo iz Romunije. Domnevajo, da bo Anglija opustila svoje poslaništvo v Bukarešti. Večina članov angleškega poslaništva je že zapustila Bukarešto in z njimi tudi drugih 40 Angležev. Potovali so s parnikom iz Kostance preko Carigrada. Vse to je v zvezi z naraščajočo napestostjo na jugovzhodu.

Nemške čete v Romuniji. Trenutno je zbranih sedaj v Romuniji že nad 400 nemških oficirjev in okrog 20.000 vojakov, ki tvorijo eno oklopno in eno motorizirano divizijo. Pravijo, da jih še pride 10 divizij v Romunijo.

Požar v petrolejskih romunskih vrelcih. Romuniji je blizu Prahove izbruhnil v treh petrolejskih vrelcih velik požar. Oblasti so mnenja, da je to delo neprijateljev Romunije.

Letalski napad na Kruppove tovarne v Nemčiji. Angleški bombniki so napadli Kruppove tovarne v Essenu in jih dve uri neprestano bombardirali. Angleška letala so pri tem uporabljala najtežje bombe, ki jih imajo na razpolago. Razen tega je bilo napadenih še 40 drugih krajev, med njimi tudi Berlin in Leipzig.

Letalski napadi. Nemci poročajo, da so nemški letalci v zadnjem času vrgli na London, Liverpool in druga britanska mesta v 24 urah skupno 35 vagonov bomb t. j. 350.000 kg bomb. V istem času pa da so Angleži vrgli okoli 6 do 8 tisoč bomb na Nemčijo.

Vojaške vaje rdeče vojske se na področjuOdese v Črnem morju nadaljujejo. Bilo je že določeno, da bodo končane, nenadoma pa je prišlo povelje, da se morajo podaljšati. Povsod so bili izdani strogi ukrepi za zatemnitev.

Otroci zapuščajo Berlin. Izpraznitev otrok iz Berlina se nadaljuje. Otroke stare 6 do 10 let bodo oddali v družinsko oskrbo, nad 10 let stare pa v posebna taborišča.

V zadnjem času je Amerika prodala Angležem 10 tovornih ladij.

Zlato prihaja v Ameriko. Dotok zlata iz inozemstva v Ameriko se še vedno veča, tako da je stanje zlate zaloge sedaj 21.244 milj. dolarjev (prek 1000 miljard din).

Nedela

po Risalaj dvajseta i tretja

Tisti čas, gda bi gučao Jezuš vnožini, glej neki poglavnik shodnice je pristopo i molo ga je govoreči: „Gospod, hči moja je zdaj mrla; ali hodi i položi roko tvojo na njo i živela bode". Jezuš stavši ide ž njim, i vučenicke njegovi. I glej, žena, ki je na krvotoki trpela dvanajst let, je pristopila odzadaj i doteknola se je roba njegove obleke. Mislila si je najmre vu sebi: či se doteknem samo njegove obleke, ozdravim. Obrne se Jezuš, jo pogleda i pravi: vůpaj se, hči, tvoja vera je tebe ozdravila. I ozdravila je žena od tiste vöre. I gda bi prišeo Jezuš vu hižo poglavnikov, i vido bi žveglare i vnožino zburkano, velo je: „Odstopte, ar je deklička nej mrla, nego spi." I osmijavali so se ž njega. I gda bi vövržena bila vnožina, je vstopo i prijao deklico za roko i je stanola. I glas od toga je šo po vsoj tistoj deželi. (Mat. 9, 18-26.)

Kaj je misijonar?

Misijonar je apostol. Kristus je zbral 12 apostolov in jih poslal oznanjat evangelij po vsem svetu. Nasledniki 12 apostolov so misijonarji. Oni gredo k poganskim narodom in jih pridobijo za Kristusa.

Misijonar je učitelj narodov. Kamorkoli pride misijonar začne širiti omikô. V ta namen ustanavlja šole od od najnižjih do najvišjih, skrbi za knjige in vse potrebno.

Misijonar je usmiljen samarijan. V ubogih poganih gleda svoje trpeče brate. Njihova revščina, bolezen, zapuščenost mu gre globoko do srca in ga sili, da pomaga in se žrtvuje za nesrečnike.

Misijonar je bojevnik. Bori se za Kristusovo kraljestvo, zato hoče uničiti satanovo kraljestvo. Iz poganskih src hoče pregnati kralja teme, da se naseli v njih Kristus. Boriti se mora tudi proti satanovim pomočnikom.

Misijonar je junak. On ni samo bojevnik, ampak tudi junak. Le kdor je junak, si upa postati misijonar. Misijonsko življenje je težko, polno truda in neprijetnosti. Toda misijonar se vsega tega ne ustraši. Pogumno se loči od domovine in odpotuje v neznane kraje.

Misijonar je mučenec. Kolikokrat se zgodi, da mora dati misijonar svoje življenje za duše. Noben drug stan ne šteje toliko krvavih mučencev. Toda tudi če ne prelije svoje krvi, je njegovo življenje mučeništvo, nekrvavo sicer, ki pa je včasih bolj mučno kot krvavo.

Sklonimo se torej v tihem občudovanju pred temi našimi junaki! Oni to zaslužijo. Še bolj prav bomo storili, če jih pri njihovem delu tudi velikodušno podpiramo z molitvijo in denarjem.

Prodam
100 tisoč starega cigla
od podrtega poslopja po 15 par za komad.
VELEPOSESTVO BELTINCI

H. D. župnik:

Nekaj o prekmurski družini

V današnjih časih se menda o nobeni stvari ne govori toliko kakor o sedanji vojni. Vse časopisje prinaša dan za dnem polne strani o njej. Čudimo se, ko beremo, koliko milijon kilogramov bomb so letala zmetala samo en dan na eno mesto; koliko hiš, velikih palač je pri tem porušenih; koliko ljudi ubitih. Minilo je že leto dni, kar traja to mesarjenje in nihče ne ve, kako dolgo bo še trajalo. Vsi pa imamo občutek, da se nam bliža še nekaj strašnejšega in da bomo od tega strašnega najbrž tudi mi morali izpiti svojo časo trpljenje. Bojimo se. Kdo se ne bi bal! Radi bi živeli v miru. Radi bi bili, da bi se že enkrat razpršili ti črni oblaki, ki so se zgrnili nad svetom in se še zmeraj bolj večajo. Da bi nam že enkrat posijalo tisto blaženo sonce miru, da bi brezskrbno lahko obdelovali to malo zemlje, ki jo imamo in živeli v zadovoljnosti.

Toda oblaki, ki nam zakrivajo sonce veselja, se ne dajo tako hitro pregnati. So pretemni in preveliki. Prej bo treba pogledati še nekoliko nazaj v tiste stare čase, ko teh nevol še ni bilo in potem poizkati vzrok temu žalostnemu življenju, ki ga dandanes živi skoraj ves svet.

Malo ljudi je, ki to študirajo, ki preizkujejo vzroke današnje vojne in vseh drugih neprilik. Najbolj globoko premišljujejo Francozi, ki so doživeli največjo sramoto v svoji zgodovini, največji poraz. Sedaj, ko so začeli premišljevati, so spoznali, da so tega strašnega poraza sami krivi. Že dolga leta so tako živeli, da je do tega moralo priti. Francozi so bili tisti, ki so najbolj poškodno vživali vse, kar nam ta svet ponuja. Niso se hoteli premagovati ne pri jedi, ne pri obleki, posebno pa ne pri nečistosti. Z eno besedo, Francozi so živeli posvetno življenje v pravem pomenu besede. Na vero, ki posvetno življenje tako ostrò obsoja, niso dali nič. Boga so tajili ravno zato, da bi lahko bolj nemoteno uživali grešno veselje.

Francozi sami so spoznali sedaj, ko žalostni premišljujejo svojo nesrečo, da *največ krivde nosijo njihove družine.* Francoske družine niso bile to, kar bi morale biti. Niso dajale toliko otrok kakor bi jih po naravi morale. Zadovoljile so se z enim ali dvema otrokoma. Pa še teh niso vzgajale tako kakor bi jih morale. To je jedro francoskega poraza. To Francozi sami priznavajo: francoske matere so imele malo dece pa še te so slabo vzgajale.

Sveta Cerkev je bila prvâ, ki je narode opominjala, da je družina nekaj svetega, da je družino Bog ustanovil zato, naj bi se v njej rodili otroci in se lepo vzgajali. Ako bi družine to svojo nalogo verno izpolnjevale, potem bi življenje na zemlji imelo vse drugačen obraz kakor ga ima sedaj. Od družin je odvisno, kakšni so ljudje. Dobre družine dajejo dobre ljudi, slabe družine slabe ljudi. Tako učijo, pišejo in to vidimo tudi mi sami.

Zato pa vsi tisti veliki ljudje, ki iskreno želijo, da bi na zemlji nastalo lepše življenje — in med temi je prvi papež — na vso moč povdarjajo, da moramo prej ozdraviti naše družine. Ko bodo družine zopet zdrave, rodovitne, verne, poštene, — potem bo tudi življenje postalo lepše.

* * *

Te uvodne besede je bilo treba povedati, predno preidemo na naše prekmurske družine. Sedaj bomo bolje razumeli, kakšne so naše družine in kakšne bi morale biti.

Zelo potrebno je o tej stvari govoriti. Kajti tudi naše prekmurske družine so v nevarnosti, da ne bodo to, kar bi morale biti. Nekaj zato, ker mnogi ne vedo, kakšne dolžnosti ima družina in se ne vedo na njo pripravljati, — nekaj pa zato, ker je bolezen družine nalezljiva in se lahko vse družine pokvarijo.

Znano je, da se družina ustanovi takrat, ko se sklene zakon. Ko mladenič in mladenka v cerkvi pred Bogom obljubita drug drugemu, da bosta skupaj živela v ljubezni, dokler ju smrt ne loči. Tu je začetek družine, sveti zakon.

Na zakon se mladina mora pripravljati. Mladenič si mora prej svojo bodočo ženo poiskati in se o vsem potrebnem z njo in z njenimi starši prej pomeniti. Ta izbira in ta priprava na zakon je velike važnosti. Bodoči zakon in družinska sreča ali nesreča je odvisna od priprave na zakon.

Dr. Brecelj pravi v svoji knjigi „Ob viru življenja", da so temelji pravih družin sledeči:

1. da se zakoni sklepajo iz pravega nagiba,
2. da se sklepajo v pravi starostni dobi,
3. da se pred zakonom živi čisto,
4. da je preskrbljeno za življenje družine.

Poglejmo po vrsti te štiri temelje, kako je v tem oziru pri nas v Slovenski Krajini. (Dalje prihodnjič)

Po državi

Prizad (Privilegirana izvozna družba) je dosegla za naše sveže sadje višje cene in sicer bomo izvažali v Nemčijo. Za 100 kg svežih jabolk prve vrste plačajo Nemci 32 mark, za navadna jabolka 22 mark, za jabolka, ki se porabijo za mošt pa 13 mark za 100 kg.

Pogajanja med delodajalci stavbne stroke in gradbenim delavstvom srečno končana. Razsodiščni odbor, kateremu sta se podvrgli obe stranki, je določil nove mezde in sicer: kvalificirani (usposobljeni) delavci, ki že delajo 1 leto, dobijo v kraju I. draginjskega razreda na uro 6·50, II. draginjskega razreda 6·—, III. draginjskega razreda 5·50 din. Kvalificirani delavci, ki že imajo nad 1 leto prakse, dobijo v kraju I. draginjskega razreda 7·50, II. draginjskega razreda 7·—, III. draginjskega razreda 6·25 din.

Brezmesni dnevi. Izšla je uredba o spremembi uredbe o varčevanju z živili, po katerih veljata odslej za brezmesna dneva le četrtek in petek. Ta dneva je prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa na drobno. Restavracije, javne kuhinje itd. ta dneva ne smejo postreči z jedmi iz teletine, govedine in svinjetine. Ta prepoved pa ne velja za možgane, jezik, pljuča, srce, jetra, ledvice, vampe, vranice in podobno od telet, goveda in svinj.

Prosvetni minister dr. Korošec skrbno pazi, da se ne zajedajo v prosvetno življenje v državi kaki strupi in na ta način zavajali mladino na stranpota, proč od domovine in spoštovanja do nje. Vsa trezna jugoslovanska javnost je z veseljem pozdravila misel našega voditelja dr. Korošca, da se iz prosvetnega življenja odstranijo vse kvarne posledice.

Velik ustvarjalec na gradbenem polju g. prof. Jože Plečnik je bil odlikovan z redom Jugoslovanske krone II. stopnje, ki mu ga je izročil ljubljanski župan g. Juro Adlešič.

Kaj pravite?

Na beltinskem pokopališču je vzrasel nov križ. Na videz nič posebnega ni. Brat ga je postavil svoji sestri. Ker je pač novi, marsikateri mimoidoči vrže od daleč radoveden pogled nanj. Kdor pa le stopi bliže, kar ne more verjeti svojim očem, četudi si jih dvakrat, trikrat pomane. Na njem se, pomislite g. urednik, trdovratno blesti madžarski napis. Torej še to! Z madžarskim napisom na križu, pod katerim počiva truplo poštene slov. duše, ki niti madžarščine znala ni, naj torej brat domačin iz Beltinec, sedaj uradnik v lendavski hranilnici - skuša zabrisati slovensko pokolenje svoje sestre? Bog ve, ali se ne bi sestra razjokala ob izprijenosti svojega brata, ko bi brala na svojem križu tuj napis?

Važno za vračajoče se sezonske delavce

Po novem sporazumu, ki je bil sklenjen med Nemčijo in našo državo ne smejo sezonski delavci pri povratku v Jugoslavijo več jemati s seboj 10 mark v srebru kakor je bilo to prej dovoljeno. Po novem sporazumu si lahko nabavijo pri „Putniku" v Berlinu (Amtliches Jugoslavisches Reisebüro PUTNIK, Berlin NW 7, Neue Wilhelmstrasse 12-14, Tel. 110617 in 110618) za prve izdatke na meji ček na 10 mark, ki ga lahko pri poslovalnicah „Putnika" v Mariboru na glavnem kolodvoru ali na Jesenicah zamenjajo po dnevnem tečaju. Z ozirom na to prepoved izvoza nemškega denarja kakor tudi z ozirom na nizko ceno, ki jo ima pri nas nemški drobiž, priporočamo vsem našim sezonskim delavcem v Nemčiji, da si naročijo vsaj 10 do 12 dni pred nameravanim povratkom v domovino za prve potrebe ček na 10 mark pri „Putniku" v Berlinu in da nikakor ne jemljejo s seboj v gotovini mark.

Katoliški misijoni

(za misijonsko nedeljo)

Vsako bitje na svetu ima svoj od Boga mu dani poklic. Poklic Kristusov pa je izražen s sledečimi besedami: „Bog je poslal svojega Sina na svet, *da bi se svet po Njem zveličal*". (Jan. 3.)

Poslanstvo svoje pa je na predvečer svojega trpljenja opisal Kristus sam, rekoč: „Oče, prišla je ura, poveličaj svojega Sina, da tvoj Sin Tebe poveliča, kakor si mu dal oblast nad človeštvom, da bo *vsem, katere si mu dal, podelil večno življenje.* To pa je večno življenje, *da poznajo Tebe, edinega pravega Boga in katerega si poslal, Jezusa Kristusa*".

Poslanstvo Kristusovo ni izumrlo ali prenehalo z njegovo smrtjo. Izročil ga je določeni skupini ljudi, svojim učencem: „Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošiljem." (Jan. 20.) Te svoje učence je združil v skupni organizem z enotnim vodstvom. Čreda so, kateri je on sam določil pastirja. To skupnost je Kristus sam imenoval Cerkev, zgrajeno na Petrovo skalo. Tej cerkvi velja povelje: „Pojdite in učite vse narode, učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta." (Mat. 28).

Kristus torej ni ostal osamljen v zgodovini kakor odrezano deblo, ampak se razrašča neprestano v široko, svet obsegajoče košato drevo.

To skupnost slika sv. Pavel z besedami: „On je dal, da so eni apostoli, drugi preroki, zopet drugi pastirji in učitelji, da se tako zida telo Kristusovo, dokler vsi ne dospemo do edinosti vere in spoznanja božjega Sina, do popolnega moža, do mere polne starosti Kristusove . . . da bomo v vseh rasli k Njemu, ki je glava, Kristus; iz njega prejema vse telo rast." (Efež, 4.)

Cerkev z vsemi učitelji in verniki je skrivnostno telo Kristusovo, v katerem neprestano deluje Kristus sam. Rast Cerkve iz tajne sile Kristusove in delovanja Sv. Duha, je skrivnostna moč Cerkve. To razraščanje je smisel misijonstva.

Bistvo katoliškega misijonstva je ustanovitev, zgraditev vidne Kristusove Cerkve v deželah nevernikov.

Misijonstvo ni torej samo širjenje katerihkoli Kristusovih naukov ali karitativno delo na krščanskih temeljih med pogani, kakor to delajo protestantje, ampak vkoreninjenje, vsejanje nove celice vidnega cerkvenega organizma v pravogozdu poganstva, tako da ostane ta celica v živi zvezi z edinstveno Kristusovo Cerkvijo.

Danes preživlja Cerkev morda šele detinsko dobo, kajti v treh četrtinah sveta in človeškega rodu Cerkev še ni stalno ustanovljena, kar je seveda prehodnega pomena. Smo torej v dobi Betlehema in Nazareta. Kadar se bo Cerkev pognala v rast po vsestranskem sodelovanju, tedaj bomo mogli zapeti pri: Tebe Boga hvalimo! Tedaj šele bo Cerkev dala polne sadove svoje nadnaravne plodovitosti in svoje ljubezni.

In mi? Spoznanje in zavest misijonske dolžnosti je za nas odločilne važnosti. Nepoznanje te dolžnosti je vzrok misijonske malomarnosti in mlačnosti.

Kako daleč so od prave ljubezni do Boga oni, ki so že v Kristusovi ovčarnici, pa nimajo nobene skrbi za one, ki so izven te ovčarnice.

Božjo ljubezen, božjo pomoč in njegovo naklonjenost si bomo najlažje pridobili, če se trudimo, da bi se vsi ljudje rešili in prišli do spoznanja resnice. In če ljubezen do Boga izkazujemo v misijonskem delu, taka ljubezen pač prekaša vsako drugo dobrodelnost.

Kdor je krščen, ima misijonsko dolžnost, ki pa je nastala ob vznožju križa v trenutku, ko je človeški rod prešel pod oblast Kristusa Odrešenika.

Pomniti moramo še to, da nas misijonsko sodelovanje uvršča v četo onih, ki jih je Bog zbral za najplemenitejše delo. Vsako naše delo za misijone nas bo približevalo prestolu Kristusovemu, plačilu apostolov, kajti delo za misijone je posebej poroštvo za zveličanje. R. J.

Glasi iz Slovenske Krajine

Občni zbor Katoliškega tiskovnega društva za Slov. Krajino. Dne 9. oktobra 1940. predpoldne na župnišču je bil občni zbor KTD za Slov. Krajino v Soboti. Udeležilo se ga je 18 duhovnikov in trije lajiki. Namesto prejšnjega začasnega odbora je bil izvoljen sledeči novi odbor: predsednik g. Vojkovič Jožef, soboški župnik; podpredesdnik g. Bakan Štefan, lendavski župnik; tajnik g. Kerec Franc, šef Borze dela v Soboti; blagajnik g. Bejek Janko, sebeščanski župnik; ostali odborniki so še: g. Halas Daniel, polanski župnik; g. Varga Štefan, pertočki župnik; g. dr. Klar Franc, bivši nar. poslanec in urednik „Marijinega lista" ter urednik „Novin". Naj spremlja božji blagoslov delo novega odbora v borbi za uveljavo krščanskih načel tn pravic našega ljudstva!

Pes napadel gospodično. Prejšnji teden se je v Dobrovniku pripetila neki gospodični občutna nesreča, katere posledica je bila izguba enega zoba. Velik volčjak, ki mu je lastnik domači g. zdravnik, je navalil na nič hudega sluteče gospodične in je eno izmed njih hudo poškodoval. Pretrpela je velik strah in bolečine, vrh tega je pa ostala še brez enega zoba. Ne bi g. doktor pokazal več socijalnega čuta, če bi namesto dveh velikih psov podpiral siromašne otroke?

D. Bistrica. Pri nas se je začelo delo pri Müri. Na štiri partije cementirajo pri nevarnih mestaj na Müri. Toplo se zahvalimo za dobroto gospodom, ki so to delo do zadnjega urgirali pri gospodi bani i g. bani, da je njihove prošnje poslühno.

Žižki. Dve deteti, dečkec i deklica sta gudeka vozila mesari na odajo. Nazaj idoč sta se stavila pri cigli sirotišnice „Doma sv. Frančiška" i si nekaj ciglov naklala, da bi je domo pelala. Se razmi, da brez prošnje, še bole se pa razmi, da ne v siromaško, nego bogato hišo. Na pitanje, zakaj sta naklala cigeo, sta odkrito odgovorila: „Ajta so nama naročili, naj nakladeva cigeo, ar ga trbej za kotlenico". — Ka so smileni lüdje vküpzdavali i zdavajo na prvo hišo siromakov, to bogatci ta kradnejo. Žalostno je, da se kaj takšega dogaja, kak tüdi to, da so hüto večkrat gor vtrgnoli i si iz siromaškoga kaj prisvojili. Sirotišnica ne namenjen za bogatce liki za sirmake. Žalostno!

Na podporo Novin je poslao g. Vidovič Leopold, orož. narednik iz Gostivara 5 Din. Bog povrni!

Sresko načelstvo v Lendavi je kaznovalo Petkovič Štefana iz Genterovcev 25 in Toplak Ano iz Genterovcev 32, vsakega s 1000 Din globe in 5 dni zapora, ker sta prodajala mast preko dovoljene maksimalne cene.

Lendava. Nogo je zlomil delavec pri „Našički" Kopinja Vendelin iz Čentibe. Odpeljali so ga v soboško bolnico.

Dvajsetpetletnica mašništva. Te dni obhaja g. *Hauko Jožef*, župnik iz Bogojine 25 letnico svojega mašništva. Slovesnost tega jubileja pa bo obhajal v družbi svojih madžarskih tovarišev iz bogoslovskih let v Zalaegerszegu. Želimo mu, da bi dočakal tudi zlati jubilej!

Smrtna nesreča. Pretekli teden je šel 78 letni starček Matija Kovač doma od Sv. Sebeščana na obisk k svojemu sinu, do katerega je bilo kakih 300 m daleč. Še prej je moral iti prek naraslega potoka, čez katerega je bila djana le ozka deska, sredi brvi pa je omahnil v potok in narasli valovi so ga nesli par sto metrov daleč. Pokojnik zapušča 8 otrok.

Padec s kolesa. Jožef Rajner, mlad fant iz Rakičana je tako nesrečno padel s kolesa, da je zadobil močan udarec po glavi. Moral se je zateči v bolnico.

Ne pozabite zamenjati stare kovance. Po odloku finančnega ministra je 20. okt. 1940. zadnji den za zamenjavo starih dinarskih kovancev, 31. oktober 1940. za zadnji dan, ko se še morejo zamenjati stari 20 dinarski srebrni kovanci. Vse davčne uprave, pošte in Poštna hranilnica sprejemajo zamenjave.

Napredovanje. G. *Oto Antauer*, sin šol. nadzornika g. Evgena Antauerja je dovršil vojno akademijo in dosegel čin pešad. podporočnika. Čestitamo!

Občni zbor prosv. društva v Soboti. Prosvetno društvo v Soboti bo imelo dne 17. okt. 1940. ob pol osmih zvečer redni občni zbor in sicer v dvorani Prosvetnega doma v Soboti. Za vse člane udeležba obvezne. - Odbor prosv. društva v Soboti.

Župnijski izpit so napravili naši rojaki iz Slov. Krajine. Dne 9. in 10. okt. 1940. so napravili na visoki bogoslovni šoli v Mariboru sledeči gg. domačini: *Berden Jožef*, ekspozit na Hotizi; *Gabor Alojz*, kaplan pri Sv. Pavlu pri Preboldu (Savinjska dolina), *Škraban Janko*, kaplan v Ljubnem (Savinjska dolina). Vsem tem gospodom iskreno čestitamo!

Jesenski plemenski sejem v Beltincih se bo vršil v četrtek 24. oktobra t. l. Po možnosti naj pregledajo d uštveni odbori bike, ki so določeni za sejem, ter pošljite le dobre živali. Ocenjeni in subvencionirani bodo le biki stari od 12 do 18 mesecev. Zato opozorite rejce naj ne gonijo premladih živali. Dogonske nagrade bodo izplačane za bike, ki so stari nad 1 leto in so dosegli vsaj 60 točk to je II. oceno. Lastniki uaj prinesejo s seboj potni list, rodovniški izvleček in tehtni listek. Da bi mogli živali pravočasno oceniti in odbrati priženite na razstavni prostor najkasneje do pol 8 zjutraj. Cena se bo ravnala po oceni in plemenski vrednosti. Prodajalec jamči za zdravje in plemensko sposobnost mesec dni po prevzemu. Za nakup bikov pridejo v poštev društva: M. Polana, Markovci, Genterovci, Gederovci, Puconci, Dolina, Tešanovci, Moravci in Kmet. šola Rakičan. Vzlic znatno zvišani ceni za plem. bike je ostal prispevek organizacij kakor je bil lani t. j. 3 din za kg. Zato pa je kralj. banska uprava podaljšala obvezno dobo na 3 leta. To velja za vse bike, ki so bili letos nabavljeni in subvencionirani. Za tretje leto reje bodo prejeli rejci primerno vzdrževalno nagrado. Samo zvezna komisija mora bika predčasno izločiti, če je slab.

Našim čitateljem! Z današnjo številko „Novin" bomo začeli objavljati zelo lepa in važna razmišljanja: *„Nekaj o prekmurski družini"*, o njenih dobrih in slabih straneh. Spis ima tem večjo vrednost, ker prihaja izpod peresa izkušenega župnika. Upamo, da ne bo nobenih staršev, nobenega dekleta in fanta, ki bi prezrli te tehtne misli za današnji čas.

Ogenj v Prosenjakovcih Staro, s slamo krito leseno poslopje last posestnika Jožefa Birman je zagorelo do tal. V njej je bilo okoli 1500 kg sena in razno orodje. Škoda znaša kakih 8000 din, dočim je bil zavarovan za 15.000 din. Ker pa je omenjeni posestnik trdil, da so mu zgoreli tudi taki predmeti, ki so jih pozneje našli na podstrešju novega stanovanja, nepoškodovane, so ga aretirali, da se dokaže, ali je sam povzročil požig ali ne.

Za novo sezono prinašamo
RADIOAPARATE
Minerva, Orion, Körting, Sachsenwerk, Hornyphon, Mende, Braun, Graetz, z dvoletnim jamstvom.
Baterijski aparati so opremljeni z D elektronkami, delujejo brez akumulatorja. • Predvajanje aparatov brezobvezno - ceniki franko.
Dolgoročno odplačilo!
RADIO NEMEC
M. SOBOTA

Po svetu

Tudi važen vzrok vojaškega zloma Francije. Ob začetku nemškega vojaškega napada, je imela Francija 250 oklopnih bojnih voz, 95 bombnikov in 420 lovskih letal. Dočim so imeli Nemci 6000—7000 bojnih voz in najmanj 4500 letal. Te porazne številke dovolj govore, kako so bivši francoski ministri zavarovali Francijo.

Ameriški predsednik Roosevelt je imel v Daytonu govor, v katerem je med drugim tudi dejal: Združene države se pripravljajo na vojno, ker je to najboljše zagotovilo za mir. Na Amerikance ne bo vplivala nobena sila, niti nobeno strašenje. Diktature nas ne bodo nikdar prisilile, da bi šli z njimi. Nobena zveza diktatorskih držav v Evropi in Aziji nas ne bo ustavila na naši poti, ker je tako jasna in očitna. To je pot demokracije. Anglija je edina država, ki se še bori za ista načela, za katera se danes Amerika bori in tako navdušuje, kakor se še dosedaj nikdar ni.

Tudi v Bolgarijo bo prišla nemška vojska. V Bolgariji menijo, da je prihod nemške vojske v Romunijo samo začetek nemške vojaške organizacije na Balkanu. Verjetno je, da bodo Nemci pritisnili zlasti na Turčijo, da bi dovolila nemški vojski prehod čez svoje ozemlje v Sirijo, Palestino in Egipt. Turčija pa pravi, da ne bo dovolila tuji vojski prehod čez svoje ozemlje za nobeno ceno.

JESENSKA NOČ

Hladen veter ziblje veje,
sliši se pritajen jok,
nemi stok
gre prek vrtov.

Smrtni val z daljave lije,
mlado listje rumeni,
po življenju hrepeni,
trepetaje v noč.

Srce moje, ti umiraš
kakor mlade veje v noč,
tebi ni prišla pomoč
sladko zaželjena.

Zlila si se nad poljane,
božala pšenični klas,
ves pomladni kras
si prijazno poljubila.

Moje srce tožno, v tebi ni oživel
njen obraz,
njen okras
vsekal ti je bridke rane.

Veter ziblje prazne veje,
čuje se pritajen jok,
nemi stok
v srcu mi zamira.

Krampač Ivan.

Izseljenec piše

preč. g. novomešniki Cigan Ivani iz Gančan, zdaj v Indiji.

Približavle se Ti že telko let zaželeni den, da darüješ Vsegamogočnomi svojo prvo novo mešo; brezi zvünešnje slovesnosti boš pristopo k oltari Božemi; i tüdi ne bodo stali okoli Tebe dragi starišje, bratje, sestre, rodbina, sosidje, prijateli i znanci. V misli pa bomo okoli Tebe, preč. g. novomešnik i zahvalili Boga, da si postano dühovnik Jezuša Kristuša na zemli. — Ob tej priliki sprejmi od mene novomešni križ v zahvalo, da sam si rešo življenje iz večkratne smrtne nevarnosti zavolo bojne v Franciji. Znamenje križa pa širi med národom, ki ne pozna Boga.

Pozdravleni.

Lipič Štefan,
zdaj v Nemčiji.

I 279|40-11

Dražbeni oklic

Dne 4. novembra 1940 ob 11 uri bo podpisanem sodišču v sobi št. 22 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga: k. o. Dolina vl. št. 108 B 1a, 1|3-inka parc. št. 493 vinograd in travnik s kletjo, vl. št. 541 B 11a, 4|15-inka parc. št. 112|2 travnik, 4|15-inka parc. št. 134|b travnik, 4|15-inka parc. št. 746|c njiva in 4|15-inka parc. št. 754|4 njiva.

Cenilna vrednost: Din 1.220·—
Najmanjši ponudek. Din 815·—

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi,
odd. II. dne 16. sept. 1940

Izgubljena je nakupovalna knjiga mesnice g. Bohara. Kdo je našel, naj preda v gostilni VUKAN, DOLNJA LENDAVA

Kmečko posestvo k odaji

pri sv. Jurji ob Ščavnici, pol vüre od cerkve na lepom prometnom mesti. Obsega 26 oralov zemlje, hišo i gospodarsko poslopja. Cena 310.000 Din. Naslov se zve na upravi Novin

Spomini

Ob jarku, ki se vije med pisanimi polji in travniki, je pasel Franc krave. Neokretno je stopal okoli krav, (imel je hromo nogo še iz vojne) jih božal, včasih pa celo kaj godrnjal, kakor bi se pogovarjal z njimi. Zdaj in zdaj je veselo pokal z bičem, kakor mlad brezskrben dečko.

Franc je rad gonil na pašo, kajti za drugo delo ni sposoben radi pokvarjene noge, rad je gledal pisana polja in travnike in poslušal petje poljskih ptičkov. Tu med poljih je našel pravi užitek svojega skromnega življenja. Največkrat pa je kje ob grmu posedal in premišljal. Z mislimi je blodil, daleč nazaj o svoji preteklosti, o najlepši dobi mladosti, ko še človek ne pozna resničnega življenja. Takrat se skoro vsakemu dobro godi, ko nimaš nobene skrbi za življenje, takrat upaš in misliš, da bo vedno tak. Toda življenje je različno, nekdo v teh najlepših letih umre, nekdo je nesrečen vse življenje, veliko jih pa umre v svetu.

Tudi on, Franc, je bil nekoč mlad brezskrben. Hodil je brezskrbno doma in po poljih, tudi on je mislil, da bo ostalo tako. Toda... Tudi njega je vzela zla usoda v svoje okrutne roke, ki je dorasel v lepega mladeniča, tedaj so ga vpoklicali k vojakom. Moral je iti. Spominjal se je Franc tega odhoda, kakor bi se godilo včeraj, kako je jokala mati za njim, spominjal se je kako so peli dečki na kolesju, ki je drdral z njimi daleč... daleč... Še dobro je videl v duhu pred seboj, kako so se poslavljale od njega bele hišice; pisana polja, visoki jagnjedi, še dobro je slišal pihljanje vetra. Vse to se mu je takrat zdelo otožno, poslovilno. Težko je pač človeku, ko ne ve ali bo še kdaj videl te kraje iz katerih je poslavlja, morda pa se poslavlja zadnjikrat.

Franc je pogledal svojo trdo nogo in vzdihnil: Spomin iz vojne. Kolikokrat je bil v nevarnosti tam daleč v hribih v Galiciji, ko so zvižgale, kakor toča, krogle okrog njega, prinašajoč smrt. Tu na zeleni travi je videl Franc v duhu pred seboj tiste strašne prizore, ko dečki in možje padajo in več ne vstajajo. Slišal je še dobro tiste grozne krike, molitve, klelve vse izrečeno iz vsakih ust — zadnjikrat. Videl je padajoče pred seboj, kako strašne obraze so imeli od strašnih bolečin. Tam ob kamenju se je eden krivil, tam se jih je spet nekaj pokrivalo z rokami, nekateri pa so že padli za vedno. Na tleh je bilo ogromno krvi; nekateri so se še gibali, drugi pa so že zaspali. Grozen je bil pogled na krvavo poljano. Tam v daljavi pa je pokalo, da je odmevale, daleč po poljih in gozdih. Skoro vsak stres pa je prinašal smrt.

Franc se je stresel, groza se ga lotevala, ko se je spominjal tega. Hotel si je odgnati take strašne misli in spomine, toda ni mogel. Preveč se mu je vse to zarezalo v srce in dušo, da bi mogel pozabiti, prevelika spominska rama je to. Ta doba njegovega življenja je bila najstrašnejša. Štiri dolga leta je to trajalo, da so se ponavljali isti grozni prizori po bojiščih. Štiri dolga leta je gledal Franc v zahajajoče sonce, pričakujoč, da zatone zanj za vedno. Marsikateri njegov rojak je čakal in slutil kakor on in pričakal. Mnogim je ugasnilo sonce za vedno. Franc je zahvalil Boga, da ga je obvaroval smrti tam v tujini, da je ušel smrti, prinesel pa je trajen spomin — otrplo nogo. Mnogo tovarišev je pustil tam v tujih krajih, ki počivajo v gozdih, poljih, gorah, pozabljeni za vedno; samo včasih se jih spomnijo domači in pa on Franc, ki se je takrat odpeljal z njimi.

Franc je nehal misliti. Solze so mu drsele po licih in kapale na zeleno travo, kakor pada božji blagoslov na zemljo, da zemlja daje sad; tako so Francove solze padale, da bi rodile sad miru. In mnogo jih pada po svetu.

Sonce je zahajalo, ko je Franc vstal. Prijel je za vajeti in gnal krave domov. Preko polja je donela pesem koscev in vrisk pastirjev. Na nebu so se svetili mali oblački, ki so žareli od sončnih žarkov. Franc je vse to gledal, gledal je v zahajoče sonce, ki zopet sije na bojno polje.

PRAVILA

Agrarne in gospodarsko-podporne zadruge v Črensovcih.

§ 45.

Sklepe skupščine, s katerimi se spreminjajo ali dopolnjujejo pravila ali se odloča o prestanku ali spojitvi zadruge ali se menjajo člani upravnega odbora ali se volijo ali menjajo likvidatorji, mora upravni odbor prijaviti v 30 dneh registrskemu sodišču zaradi vpisa v zadružni register. Prijavi se priloži prepis zapisnika.

Vsi člani upravnega odbora morajo podpisati prijavo in potrditi kot pravilen prepis zapisnika in prilog.

§ 46.

Zoper sklepe skupščine se vlagajo tožbe po predpisih § 38. zadružnega zakona.

X. Prestanek zadruge.

§ 47.

Zadruga prestane:

1. če skupščina sklene, da zadruga prestane;
2. če se spoji z drugo zadrugo;
3. če ostane število za družnikov več kakor leto dni izpod deset;
4. če se nad zadrugo uvede stečaj;
5. če tako pravomočno odloči registrsko sodišče.

§ 48.

Če na skupščini, ki sklepa o prestanku zadruge, najmanj 10 zadružnikov še pred sklepom izjavi željo, naj obstoji zadruga še nadalje, ne more skupščina skleniti, naj zadruga prestane. Vendar je treba o predlogu za prestanek glasovati poimensko; za tiste zadružnike, ki bi glasovali za prestanek, velja, da so s tem podali izjavo za izstop iz zadruge.

Kedaj izreče registrsko sodišče prestanek zadruge, odreja zadružni zakon.

§ 49.

Če sklene skupščina, da zadruga prestane (§ 47., točka 1.), mora poslednji upravni odbor v 15 dneh prijaviti prestanek registrskemu sodišču zaradi vpisa v zadružni register in sicer na podstavi skupščinskega zapisnika.

Upravni odbor mora prijaviti registrskemu sodišču prestanek zadruge zaradi vpisa v zadružni register tudi tedaj, ako ostane število zadružnikov več kakor leto dni izpod deset (§ 47., točka 3.).

§ 50.

Če prestane zadruga iz razlogov, navedenih v § 47., točka 1., 3. in 5., je treba, da se opravi likvidacija.

V primerih § 47., točke 1. in 3. opravijo likvidacijo člani upravnega odbora kot likvidatorji, če ne izvoli skupščina za likvidatorje najmanj treh drugih oseb, ki morejo biti zadružniki ali nezadružniki.

Na predlog revizijske zveze ali nadzornega odbora ali vsaj desetine zadružnikov ali upnikov, katerih terjatve znašajo vsaj četrtino vseh zadružnih dolgov, sme registrsko sodišče iz važnih razlogov poleg teh likvidatorjev ali namesto njih postaviti druge osebe za likvidatorje.

Likvidatorje iz odstavka 2. tega paragrafa mora upravni odbor v 15 dneh prijaviti registrskemu sodišču zaradi vpisa v zadružni register in zaradi objave. Skupščina sme ob vsakem času z nadpolovično večino menjati te likvidatorje.

V primeru prestanka po § 47., točka 5. postavi likvidatorje registrsko sodišče.

§ 51.

Likvidatorji vodijo likvidacijo zadruge po predpisih zadružnega zakona. Zadružno tvrdko podpisujejo s pristavkom: „v likvidaciji".

XI. Revizijska zveza.

§ 52.

Zadruga stopi v članstvo Zadružne zveze v Ljubljani in se podvrže njenim revizijam. (Konec)

ZALAR MARIJA:

Gospodinja pripravlja bolniku dijetično neslano hrano

O neslani hrani vobče. Sol je začimba, ki pospeši prebavo. Pri boleznih srca, ledvic, poapnenja žil, pri vodenici, pri oteklini jeter je sol ono zlo, ki bolezen pospeši, ker zadržuje vodo v telesu ali ovira pravilno izločevanje vode iz telesa. Bolniki te vrste morajo zato vživati neslano hrano. To je za gospodinjo težava, ker mora kuhati vse posebej. Še večja težava se pa s časom pokaže, ko bolnik jedi drugo za drugo pošilja nazaj, ker take hrane ne more uživati. Onih vrst mesa, katero nam dajejo živali, ki ližejo sol ali katerim se živež osoli, bolnik sploh jesti ne sme, ker je te vrste meso zelo slano že po naravi. To je goveje meso, ki se naziva črno meso. Belo meso je meso od ptičev, to je neslano, to bolnik lahko vživa, če sploh meso na splošno sme jesti. Seveda, pitane race in gosi so mnogokrat tudi slane, ker so pitarke osolile koruzo, ko so jo namakale, da bi goska hitro „gor vzela" ali se zredila, ter slano koruzo hitro prebavila. Mleko je takorekoč tudi slano, ker krava liže sol. Toda, vse to še ne škoduje toliko, ker nekaj mleka mora bolnik dobivati. Na mesto soli je moderna kuhinja za neslano prehrano uvedla nadomestilo in to so začimbe. Te narede jed okusnejšo, dišečo, tako bolnika nekoliko vsaj zadovoliš. Premislimo, kako neužitna je zelenjava, sočivje brez soli. Tako pa namešaš vmes po pet začimb, bolnik vsaj nekoliko spravi v želodec. V tem pogledu ti je domači vrt največji dobrotnik. Tu imaš sveže začimbe. Tuje dišave naj ne prevladujejo, ker mučijo in dražijo živce.

Mrzel veter tebe žene, drobna ptičica od nas.

Ob koncu avgusta, sredi polnega, zorečega sadja, nas pričenjajo zapuščati ptice pevke. Življenje naših ptičkov pevcev se menjava z izpremembami letnih časov. Ko začne rumeneti listje na drevju, se tiho poslovi od nas hudournik in tako nenadno, da njegovega odhoda niti ne opazimo. Za 14 dni se bodo začele seliti lastovke, štorklje in škorci. Slavčki in ostali zbori pevcev, ki bodo tiho odjadrali visoko nad nami, v zračnih, svobodnih višavah. Jeseni hiti skoraj vse s prvimi mrzlimi sapami, kar nam je z lipe zelene s svojim petjem krajšalo čas. Manjši pevci se selijo septembra, večje ptice pa polagoma notri do prvega snega in prvega resnega mraza. Iz izkušnje vemo, kdaj se odpravljajo posamezne ptice, znanost je pa ugotovila še mnoge druge podrobnosti. S pomočjo obročkanja so ugotovili smer po kateri se selijo. Opazovanje je dokazalo, da se večina selivke poda na pot v skupinah, ki predstavljajo celo fronto. Štorklje se pa selijo v manjših skupinah. Le v malo primerih letijo selivke naravnost v smeri sever jug. Štorklje n. pr. se selijo iz sev. in srednje Evrope preko Francije in Italije, Španije, Gibraltarja v Afriko. Štorklje iz sev. vzhodne Evrope pa preko Romunije, Ogrske, Male Azije, Sirije, Palestine v Afriko. Ravno tako kukavice.

Vedno se vprašujemo, kako se ptice na teh dolgih poteh orientirajo in kako, da baš vedno dospejo ali se vrnejo v iste kraje in tudi mlade, ki odhajajo v mnogih primerih ločeno in pozneje nego stare ter še nikoli niso bile na takem potovanju? Drugo vprašanje je, čemu nas zapuščajo? Že od nekdaj so se znanstveniki, naravoslovci bavili s tem vprašanjem. Splošno umenje je, da ptice imajo od Stvarnika jim dan smisel (že popolnoma) v svoji naravi za čut orientacije in nenavadno fin sluh ter oster vid. Da pa se selijo, so nekateri mnenja, da to radi tega, ker jim njihov inštinkt (nagon) pove, da se skozi zimo ne bi mogli prehraniti. Toda dejstvo je, da nas nekatere zapuščajo že koncem avgusta, torej ko je še dovolj hrane in ko še ni niti sledu o mrazu Zato so mnogi mnenja, da imajo selitev ptice v krvi že od pradavne dobe, ko je še v naših krajih vladalo ledeno mrzlo vreme v večini leta Tedaj jim je primanjkovalo hrane in so se začele seliti za soncem na jug. Prva spomlad jih je pa zopet vabila na sever. Kdor ima zaprto v kletki kako ptico selivko, ta jeseni in spomladi opaža poseben nemir pri ptici. Nagon selitve jo dela nemirno, četudi ji ne manjka hrane želi si v svobodo pod sinje nebo, Glavni vzrok selitve bo najbrž v naravnem gonu, ki jim ga je Stvarnik dal, da jih ta jih tako obvaruje pred lakoto in hudim mrazom.

Vsakovrstne notranje fiziološke in kozmične (vplivi sončnih in planetnih žarkov) vplive so že klicali na pomoč, da bi razložili selitev ptic, a vse je doslej samo domneva — teorija — brez končnih dokazov.

Ko se začnejo sprehajati sončni žarki po naših logih in gozdih ter duhti in diši sveže zelenje in cvetje lepe pomladi in so vrhovi dreves ter veje osaljšani z listjem, so že pevci pri nas. Po naših gričih od lendavskih goric sem na Goričko doni v rani zori kosovo — slavčkovo petje in kukavičin kuku, kuku, pomlad je tu. Prastari pregovor pravi, da tedaj ko prvič zaslišiš kukavico, ne smeš biti brez denarja. Kmeta sili na delo škrjanček, ki pri prvem soncu hiti veselo žgoleč proti nebu. Ko pa jeseni začne prvo deževje in hladna jutra ter sonce že dalje spi in se šele kasneje budi za gorami, listje pa začne kazati prve rumene lise, čedalje manj veselih pilatno — letalno čvrči in leta nad nami. Čez noč ginejo od nas. Tiho, neopazno beže na jug k bogatemu Nilu v Afriko, kjer jih čaka bogata pojedina. Selijo se čez razne kraje. Visoko in hitro, ali pa polagoma iz kraja v kraj Štorklje, divje race in gosi se selijo počasi lete pa do 1500 m visoko. Druge ptice pa letete hitro in nizko. Srakoper in lastovica pa hitita tako, da naredita 52—60 km. na uro. Hrano si love nekatere s potoma v poletu, druge pa prekinejo polet in si jo poiščejo v odmoru. Selijo se v jatah gosto ali pa lete v obliki črke „V" ali klina. Nekatere pa lete po noči, ko vse že sladko spi in se le pesem vetra v vejah lovi. Svetlih zvezdic sij jim kaže smer kam od tod jih pelje pot. Ko sem bil še dijak in ko sem zapazil, da lastovke ni več, sem vedel, da bo treba zopet v šolo, ki sem se je bal in zopet sem si želel, ko bi tudi jaz mogel z njimi na pot v sončne južne kraje. Lepi ideali mladósti tudi vi ste z njimi zbežali, kajti ko se človek v resnih letih, spomni kaj vse je sanjal o mladosti, se mu zgodi kakor, da mu je vse pobrala slana, ki se je celo ptičji krilatci boje. Je pač tako bilo vedno in bo.

Toda sonce nam veleva, da vstajamo in vstajamo, kajti ne zaspancu, ampak le temu, kdor zgodaj je pokoncu in priden pri delu, temu polni so lonci.

Južne sape izza zapadnih gora vlečejo z dneva na dan, vrhovi dreves rumene, z vej odletava listje, sadje zori in pada, pada z dreves. Mala maša za suknjo vpraša, polagoma bo prikimala starka zima in nas vabila topla peč. Zima bo tu in z njo tihi večeri pravljic in zimskih pomenkov.

Toda, ko vedno se bo vrnila vesna — pomlad in z njo čebljanje ptic in sonca topli žarki — le mladosti naše ne.

Štefan Rous.

Sodarska pomočnika (pintarja)

sprejmem pri dóbri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu

Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo

NASTOP TAKOJ.

Kupujemo topolov les,

mora biti čist brez grč, suh, 5 cm debeline, 10-15-20 cm širine, od 85 po 10-10 cm do 155 cm dolžine. Ponudbe poslati na poštni predal 3., Kranj

MATIJA MALEŠIČ:

Kruh

6

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

„Če zijajo in gledajo! Sama ve, koliko naj ceni take poglede."

„Ne prenesem, da bi odšla in da bi bila sama med razbrzdanimi delavci! O, pretepel bi tistega, o katerem bi zvedel, da zija za njo in pase oči na njeni lepoti!"

„Pomiri se! Naj gre, vsaj stradali ne bosta z materjo."

„Ne, ne in ne! Ne sme iti!"

„Braniti ji ne moreš!"

„Saj to je tisto!"

Materin pogled se zjasni. „Čemu bi ji branil? Naj gre pot, ki ji je določena. Ti... ti je tako ne moreš povesti na svojo pot."

Ivan raztreseno pogleda mater. „Mati, ali ne bi mogli kako napraviti, da bi jima skrivaj dali toliko zrnja, kolikor bi ga Ilonka zaslužila pri Ritoperju?"

„Kak smoter naj bi to imelo?"

„Ilonka bi ne šla z Ritoperjem!"

„Pojde pa drugo leto!"

„Do drugega leta premislimo vse to in kaj drugega izmislimo. Ali pa se... ali pa se morda kako preobrne do drugega leta..." Ivan obstoji pred materjo in jo proseče gleda.

Strah je v materinih očeh. „Kako, kako naj bi se preobrnilo?"

„Pa znajte vse: brez Ilonke ne morem živeti!" bruhne Ivan iz sebe. In ko je izrečeno, se naglo obrne in korači po veži.

Mati je poparjena in ne najde prave besede. „Sinko... sinko..."

Molk.

Ivan zgrinja z nogo raztresene treske in ne pogleda matere.

„Moj Bog! Saj to ni mogoče!"

Molk.

„Mladi si še in nepremišljen! Nisi vsega natanko in trezno premislil!"

„Sto in stokrat že! Do pičice natanko! Pomagati si ne morem! Ilonka ne sme na delo!"

„Moj Bog, če zve oče..."

„Prej ali slej vendar zve! Čim prej, tem prej in laže se privadi na misel..."

„Nikdar!" Ko grom udari očetova beseda v vežo. Z nogo je butil z dvorišča v zadnja vrata in stoji temnih pogledov na pragu.

Sukička obledi in se vsa trese. Ivanu drhte ustnice.

„Čim prej zveš, da ne bo evangeličanka nikdar gospodarila na tem domu, tem prej se spametuješ in si izbiješ tisto beraško mlekozobnost iz glave!"

„Nikdar!" vzplamti Ivan, dvigne glavo in kjubovalno gleda očeta.

„Res? Ne ve še niti tega, s čigavimi zobmi kruh jé, pa se bo ženilo s prvo, ki se mu ponudi, ker ji diše naši z žulji pridobljeni dolarji in naša lepa domačija!"

„Ilonka se mi ne ponuja!"

„Čuješ, stara, ne ponuja se mu! Torej jo tvoj sinko zalezuje! Lepo si mi ga vzgojila, ko sem se pehal po Ameriki za dolarji. Le še mu dajaj potuho in zapiraj oči, ko bo moledoval okoli Šiftarjeve bajte. Veselje še doživiš..."

„Oče!" Ivan je ves rdeč v silni jezi.

„Potuho mu dajem?" Sukički silijo solze v oči.

„Le čmeri se! Ko ti pa pripoveduje, kako nevesto si je izbral, bi ga najrajši božala!"

Lizika pripoje po dvorišču in ne ve, kaki črni oblaki plovejo po veži.

„Čim prej je konec tvojih neumnih sanj, tem bolje zate! Pri čem si, veš!"

„Vem!" Ivanove oči gore v čudnem sijaju. Matere je strah. „Ker ste že prisluškovali, ste čuli, kar sem rekel materi. Pri tem ostane." Ivan si otepa treščice s hlač.

„Pri čem ostane?"

„Brez Ilonke ne morem živeti!"

„Potem izbiraj! Ali dom ali njo! Ali..." Sukič ne dokonča, ko da ni vredno govoriti, in se umakne Liziki, ki hoče v vežo.

„Dobro! Če ste si Vi prislužili dolarje in si postavili dom, si jih prislužim tudi jaz!"

„Na cesti sem jih pobiral!"

Ivan si potisne klobuk na čelo in odhaja s trdimi koraki.

„Ivan, Ivan!" ječi Sukička in si briše s predpasnikom solze.

Lizika je osupla. Zre za bratom, pogleduje očeta, pogleduje mater. Ne more razumeti čudne trdote v očetovem obrazu, ne more razumeti materinih solz, ne more razumeti trdih in odločnih bratovih korakov.

Ivan hiti s povešeno glavo mimo Šiftarjeve bajte. V srcu čuti, da ga gleda dvoje milih oči, pa ne dvigne glave; zebe ga v duši, ker čuti, da mu sledi dvoje sivih oči z domačega praga. Hiti, hiti in zavije v Ritoperjevo krčmo.

„Si mu dala denarja?" vpraša Sukič ženo. „Naravnost v Ritoperjevo krčmo ga nese. Pit gre!"

„Moj Bog, kaj bo iz tega?" vzdihuje srce, ki ne more ugovarjati možu, ki ga pa boli sinova bol.

Lizika je vsa vznemirjena in še vedno ničesar ne razume.

Ivan plane razgret pred Ritoperja, ki ogleduje načrte za novo hišo. „Dobro, da ste sami!"

Ritoper se začudi. Sukičevi niso njegovi gostje. In v Ivanovih očeh plamti čuden ogenj.

„Na samem hočem z Vami govoriti."

„Le govori! Če ima Vaša gostilna ušesa, moja jih nima!"

„Ali pojde Šiftarjeva Ilonka z Vami na poljsko delo?"

„Obljubila je, da pride jutri k pogodbi. Torej pojde!"

„Tudi jaz pojdem z Vami!"

Ritoper se čudom čudi! Majhne oči se širijo, ko da ne verjamejo. Da je prišel Sukičev Ivan prosit denarja na posodo, da je prišel prosit pijače na kredo — tako bi se ne širile drobne oči.

(V drugo naprej)

Za tiskarno v Lendavi: Balkanji Ernest Izdajatelj: Klekl Jožef Urednik: Matija Balažic